

در این شماره شورای علمی روند اقتصادی دیدگاه خود را درباره ضرورت های محوری اصلاح در نظام اقتصادی کشور با عنوان "برای دولتی کوچک تر، مسئولیت پذیر و پاسخگو تر" ارائه کرد. در این تحلیل به مسایل گوناگون از جمله جمعیت، بیکاری و توزیع درآمد اشاره شد.

همچنین مباحث توسعه صنعتی و تکنولوژی و نیز مشکلات عدم هم پیوندی با اقتصاد جهانی، توسعه و اصلاح نظام مالی، وضع دولت و نیز نظام

اداری، و مدیریت و تصمیم گیری مورد توجه قرار گرفت و از جمله بر این واقعیت تأکید شد: اقتصاد ایران دارای مشکلات ساختاری و ضعف های عملکردی فراوان است. علاوه بر این اصول و معیارهای متداولی که طی دهه های اخیر در زمینه های نظری و تجربی علم اقتصاد در مدیریت کلان اقتصاد کشورها در حوزه ملی و بین المللی، به کار گرفته شده، در کشور ما به دلیل چیرگی مسایل سیاسی به حاشیه رانده شده است. نفت و درآمدهای نفتی با سلطه بر تمامی جنبه های مالی و غیر مالی اقتصاد ایران آنچنان احساسی از استغنائی مالی و غفلت اقتصادی ایجاد کرده که چالش های اساسی اقتصاد ملی به فراموشی سپرده شده است. اقتصاد ایران از بابت پویایی جمعیتی، اشتغال و توزیع درآمد، توسعه صنعتی و تکنولوژی، عدم هم پیوندی با اقتصاد جهانی، الزامات توسعه و اصلاح نظام مالی، اتکا به منابع مالی نفت، سلطه دولت و جلب مشارکت بخش خصوصی، و بالاخره فرسایش امکانات و منابع طبیعی با چالش های سنگینی در دهه های آینده مواجه خواهد شد... رشد جمعیت کشور، فرسایش امکانات و منابع طبیعی و عدم بهره گیری از چارچوب سیاست گذاری مناسب معطوف به حداکثر رشد با حفظ ارزش دارایی و منابع از جمله چالش هایی است که عدم توجه به آنها تصویر روشنی از آینده اقتصاد کشور بر ایمان باقی نمی گذارد."

«روند اقتصادی» و روندهای ۸۴

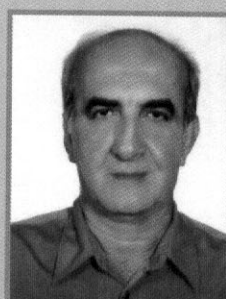
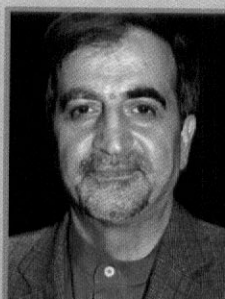
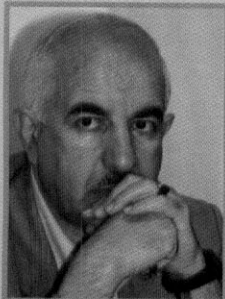
سال ۱۳۸۴ سال ویژه ای در تاریخ جمهوری اسلامی بود. این ویژگی نه فقط به جهت تحولات مهم همچون انتخابات ریاست جمهوری، بلکه به جهت آن نیز بود که جهت گیری های تازه و شیوه نوینی از مدیریت بر کشور حاکم گردید. ماهنامه روند اقتصادی، به عنوان نشریه تخصصی مدیران و تصمیم گیران و نیز علاقه مندان به تحولات اقتصادی و بین المللی، خوشبختانه توانست در شماره های خود در این سال تحولات را هم تحلیل و هم حدودی پیش بینی و رصد کند. به عبارت

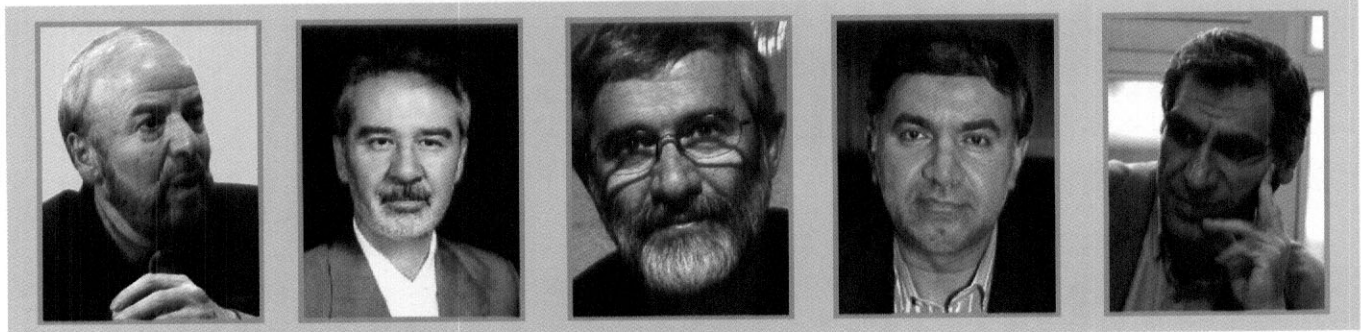
دیگر با مروری بر موضوعات و عناوین مطالب مهم شماره های مختلف نه تنها مروری بر تحولات سال گذشته خواهیم داشت، بلکه میزان حساسیت های روند اقتصادی را نسبت به این رویدادها مورد سنجش قرار می دهیم.

روند اقتصادی در نخستین شماره سال ۸۴ (شماره ۱۱ اردیبهشت) به جستجوی جایگاه اقتصاد در انتخابات نهم پرداخت. در این شماره با طرح تعدادی پرسش اساسی از نمایندگان گروه های مختلف در صدد آشنا ساختن خوانندگان با نظریات و آراء گروه های مختلف سیاسی بر آمدیم. از میان پاسخگویان به این پرسشها از جمله آقای دانش جعفری، وزیر فعلی امور اقتصادی و دارایی، حضور داشت. پرسشها در باره آزادسازی تجاری، دیپلماسی اقتصادی، پیوستن به تجارت جهانی، و نیز رشد اقتصادی، تورم، اشتغال و بیکاری و نیز استقلال بانک مرکزی و نرخ سود بانکی بود.

دانش جعفری در پاسخ به پرسشی در باره پیوستن به تجارت جهانی گفت: "آنچه در چشم انداز بیست ساله مورد توجه قرار گرفته و به آن اشاره شده تعامل مثبت و سازنده با دنیا است. در واقع باید از آنچه به منافع ملی کشور کمک می کند استقبال کرد." وی در فرازی دیگر گفت: "هر اندازه زمان کوتاه تری برای تعامل مثبت و سازنده با کشورها صرف شود

می توانیم مدارج توسعه یافتگی را سریع تر طی کنیم. مهارت دولت در این کار تأثیر مستقیم بر کوتاه شدن زمان دارد. در حالیکه بی توجهی به زمان، عواقب سوء خواهد داشت و ما را از پیشرفت های جهانی بازمی دارد." مهندس سبحانی نیز در این باره معتقد بود: "از پیش نیازهای ورود ما به سازمان تجارت جهانی حل و فصل و تنش زدایی از روابط خارجی است."

چالش سوم، چگونگی پرداختن به وحدت ملی، با این توضیح که در کشورهای دموکراتیک رویکرد دولت در زمانی که حزبش با اکثریتی ناچیز مسند قدرت را می گیرد با زمانی که قدرت را با اکثریت قاطع بدست آورد حتما متفاوت است. وقتی که آراء انتخاباتی گروه ها کمتر از پنجاه درصد است می گویند که مشکل وحدت وجود دارد و جامعه مشتت شده است و لذا لازم است دولت حاکم با اتخاذ سیاست های مناسب موجب وحدت را فراهم کند. این چالش با توجه به درصد آراء مردم در انتخابات ریاست جمهوری چالش مهمی در کشورمان است.

مقاله چنین نتیجه گیری کرد که چاره جویی برای چالش وحدت شانس و احتمالات موفقیت در دو چالش دیگر را افزایش می دهد.

اما نکته جالب شماره مردامه پرداختن به موضوع اضافه درآمدهای نفتی و چگونگی استفاده از آن بود، یعنی همان موضوعی که این روزها دستمایه مباحثات جنجالی در باره بودجه سال ۸۵ شده است. شماری از اقتصاددانان روند، از جمله آقایان تیزهوش، مهدویان، یارسانی و شهابی به بحث در این زمینه پرداختند.

دکتر تیزهوش در بحث خود هشدار داد که متأسفانه وجود درآمد هنگفت نفتی می تواند تا مدتی حتی طولانی اتلاف منابع را تامین مالی کند. او افزایش نرخ واقعی ارز و در نتیجه کاهش رقابت پذیری تولید را نیز از نتایج افزایش درآمدهای نفتی دانست که در صورت عدم برنامه ریزی آثار زیانبار خواهد داشت.

یارسانی یادآوری کرد که چگونگی عملکرد دولت وقت در هزینه کردن درآمد نفتی سال های ۵۰ بافت اجتماعی کشور را دگرگون و مشکلات گوناگونی را سبب شد.

شهابی نیز با نگرانی از چگونگی هزینه کردن درآمد نفتی پیشنهاد داد که اگر قرار است هزینه ای صرف جلب نظر عموم شود، آن هزینه به ظرفیت سازی نیروی انسانی و آموزش اختصاص یابد.

در این میان مهدویان معتقد بود دولت ها حق ندارند

است. از همین رو نیز خواستار رفع جدی مشکلات این پیوند شد. محمدرضا قنبری دولت را به کارآفرینی فراخواند و گفت دولت کارآفرین دولت کوچکی است که به مجرد آگاهی از عدم توانایی خود در اجرای یک برنامه آن را به مردم واگذار می کند. بهروز هادی زنون از رییس جمهور خواست تا گام اول را در تعامل با جهان بردارد و تأکید کرد تغییر برنامه چهارم نشان دهنده عدم ثبات در سیاست گذاری و برنامه ریزی در کشور و پیامدهای منفی برای کشور خواهد داشت.

در این شماره اعضای شورای علمی ماهنامه به بیان دیدگاه خود درباره ضرورت گذشتن باب تعامل با جهان مطالب پرداختند. آنان بر این باورند که اقتصاد ایران نه تنها در اقتصاد منطقه و جهان کره خورده، بلکه برنامه ریزان اقتصادی کشور برای گسترش آن سرمایه گذاری کرده اند. از همین رو باید از تنگ نظری و عوام زدگی پرهیز نمود و آمادگی لازم را برای تعامل به دست آورد. علم و اطلاعات شرایط بقاء در جهان پرتحول کنونی اند و باید از فرصت ها استقبال کرد.

سرمقاله شماره ۱۳ روند اقتصادی، که در مردامه ۸۴ و پس از اعلام نتایج انتخابات ریاست جمهوری انتشار یافت، ضمن قدردانی از تلاش های سید محمد خاتمی و اشاره به برخی کاستی ها به تجزیه و تحلیل چرایی و چگونگی این تغییر شگرف پرداخت.

در مطلبی دیگر چالش های رییس جمهور جدید در سه موضوع بررسی شد:

چالش اول، تحقق وعده های اقتصادی که انتظارات زیادی را در سطح ملی بوجود آورده است.

دوم، چالش هسته ای که در باره آن از جمله چنین نگاشته شد: "رویکرد یک جانبه گرایی در مسایل ملی از حقوق مسلم کشورها است ولی کوچک تر شدن جهان و ارتباطات گسترده به گونه ای است که تصمیم گیری های ملی را در خلا و بطور یک جانبه دچوار دشواری می سازد. پیدا کردن راه حلی قابل قبول قطعا چالش بزرگ ملی از حیث چالش برای بقاء است."

در سرمقاله شماره ۱۱ با عنوان "توهم دستوری" از توهمی که اغلب سیاستمداران در باره اقتصاد سخن گفته شد و بر این امر تأکید گردید که اقتصاد دستوری وجود خارجی ندارد تا بتوان در پرتو آن و با صدور دستور قیمت ها و عرضه و تقاضا را به خط در آورد و در خدمت جامعه قرار داد. "مهم ترین اشتباه سیاست گذاران معتقد به اقتصاد دستوری تشخیص نشان گاه دستور است. آنان می دانند که نباید در اقتصاد دخالت کنند، ولی نمی دانند آنچه باید در آن دخالت کنند چیست. آنها اغلب جای معلول و علت را اشتباه می گیرند. نمونه این موضوع در کشورمان نرخ سود بانکی مثال زده شده است."

شماره ۱۲ (خرداد و تیرماه) ۸۴ به پرسش هایی از رییس جمهور اختصاص یافت؛ هنگامی که هنوز رئیس جمهور جدید مشخص نشده بود. الگوی اقتصاد ایران، ارتباط با غرب، ارتقاء نقش زنان و نیز آزادی بیان و مطبوعات از جمله مهم ترین پرسش هایی بودند که کاندیداهای ریاست جمهوری برای تصمیم گیری مردم باید آن را روشن می ساختند. به همین دلیل ویژگی ها و برنامه های احتمالی رئیس جمهور با گروهی از استادان اقتصاد کشور در میان گذاشته شد. هر یک از آنان نیز از منظر خاص خود به پرسش های مطرح شده پاسخ داد. مهدی تقوی اقتصاد را نیازمند سیاست و سیاست را نیازمند اقتصاد دانست و به بررسی ارتباط تنگاتنگ میان این دو پرداخت. مهنوش عبدالله میلانی ثبات قوانین و حق مالکیت را موجب امنیت اقتصادی و کاهش ریسک سرمایه گذاری دانست. داشتن راهبرد و توانایی راهبری امور و کار سازمانی و گروهی از نگاه محمد ستاری فر که خود تجربه مدیریت کلان کشور را داشت به عنوان عامل اصلی موفقیت ذکر گردید. حال آنکه علی عرب مازار که خود پست معاون وزیری یک وزارت خانه اقتصادی را اشغال نمود خطر اصلی را پذیرش شکاف میان دولت و جامعه دانست. او دومین خطر پیش روی دولت را احساس بی نیازی دولت دانست که منشأ همیشگی اش اتکاء به درآمدهای نفتی و غفلت از مالیات

کارت بازی در تعامل چانه زنی و کسب امتیاز از غرب می نگرند. او دلیل اصلی رویکرد ایران به شرق را در دست داشتن یک گزینه و راه ثانوی در دیپلماسی دانست. مهدویان معتقد بود که گرچه می توان با شرق ارتباط اقتصادی و حتی فناوری برقرار کرد، ولی نباید در دیپلماسی با آن ها دچار توهم شد و باید از ظرفیت های سیاسی آن ها ارزیابی دقیق داشت.

میر محمود موسوی، که خود سال ها در حوزه آسیا کار کرده و سفیری ایران را در دو کشور نیز برعهده داشته است، تأکید کرد که نباید بنا بر مصالح زود گذر گاه به شرق و گاه به غرب نزدیک شد. وی اعتقاد داشت که هر گونه تعامل با غرب و یا شرق مستلزم برنامه ریزی است. نرسی قربان، اقتصاددان انرژی، معتقد به تعامل کلی با کشورها بود و جدا نمودن شرق و غرب را اساسا رویکردی علمی و واقع بینانه نمی دانست. در واقع او سخن گفتن از بلوک های شرقی و غربی را اساسی معنی می دانست.

علی خرم نیز، که کارشناس ارشد روابط خارجی کشور در زمینه چین به شمار می رود، گفت نگاه تاکتیکی، خواه به غرب و خواه به شرق، نگاهی بی حاصل است. او بر این باور بود که برای ایجاد موازنه بین المللی در سیاست های اقتصادی، سیاسی، نظامی و بین المللی نگاه به شرق باید همواره بخشی از سیاست خارجی کشور را تشکیل دهد.

در شماره دی ماه وضعیت انرژی در کشورهای آذربایجان، قزاقستان، روسیه و ترکمنستان نیز مورد ارزیابی قرار گرفت.

با نزدیک شدن به زمان بررسی لایحه بودجه در مجلس شورای اسلامی، شماره ۱۷ بهمن ماه روند اقتصادی به بررسی بودجه ۸۵ اختصاص یافت. در سرمقاله این پرسش مطرح گردید که آیا برنامه چهارم به بایگانی سپرده خواهد شد و یا به اجرا در خواهد آمد. بیان این پرسش گویای نگرانی از عدم انطباق بودجه ۸۵ با برنامه های تدوین شده در کشور بود.

موضوع اصلی شماره بهمن به پیش بینی وقایع سال ۲۰۰۶ میلادی اختصاص داشت. عادلای در این باره گفت که مسائل عراق، چین و ایران از موضوعات اصلی سال جدید خواهند بود. به اعتقاد وی آمریکا با فراغت نسبی از مسائل خود در عراق در جهت خنثی کردن گسترش نفوذ ایران در منطقه خواهد کوشید. عادلای همچنین پیش بینی کرد که چالش هسته ای ایران از جمله موضوعات اصلی بین المللی باقی خواهد ماند و دیپلماسی فعال از سوی کشورمان را نیاز لازمه مواجهه کشورمان با این چالش دانست.

بازار مدیریت بهینه و ادغام با اقتصاد جهانی و صادراتی کردن اقتصاد توجه شود. همچنین ابراز نگرانی شد که لازمه موفقیت طرح توجه به آن به عنوان یک طرح جامع اقتصادی است و نه وسیله ای برای تبلیغ سیاسی.

شماره ۱۵ آن ماه روند اقتصادی اختصاص به بیکاری و اشتغال داشت. از همین رو اقتصاددانان به بحث در باره ساختاری بودن این معضل و چگونگی حل آن پرداختند. افزایش نرخ مشارکت زنان، توجه به بخش خدمات و اتخاذ سیاست های حمایتی در زیر بخش های آن، به ویژه در برنامه های توسعه، توصیه و نتیجه گیری شد که تشویق سرمایه گذاران خصوصی و خارجی و تامین امنیت و ثبات برای ایشان از مهم ترین پیش نیازهاست.

در آن شماره همچنین به موضوعات آسیای میانه و خلیج فارس پرداخته و از حرکت بحرین در تبدیل شدن به یک مرکز مالی سخن گفته شد. همچنین گزارشی از اجلاس مشترک صندوق بین المللی پول و بانک جهانی ارائه گردید که در آن مباحثی چون سیر قهقراپی اقتصاد کشورهای فقیر، نرخ بالای مرگ و میر، گرسنگی و فقدان بهداشت مورد بحث قرار گرفت.

انتشار شماره ۱۶ دی ماه روند اقتصادی با اوج گیری چالش هسته ای و بر هم خوردن روابط با کشورهای اروپایی همزمان شد. بر این اساس موضوع اصلی ماهنامه مبه "نگاه به شرق" اختصاص یافت. پرسش اصلی آن بود که آیا نگاه به شرق عملی و منطبق با واقعیت های جهانی است یا خیر؟ در واقع چنین نگاهی آیا رویکردی استراتژیک است و یا تنها حرکتی تاکتیکی. گروهی از متخصصان ارشد روابط بین المللی همراه با اقتصاددانان به این پرسش ها پاسخ دادند.

شجاع الدینی، از اعضای شورای علمی روند، گفت که نگاه به شرق بدون نگاه به غرب سودمند نیست. او در بیان نظر خود توضیح داد قواعد بازی با غرب در مقایسه با شرق روشن، شفاف و آشنا تر است. شهابی گفت که کشورهای شرقی به ایران به عنوان یک

صرفا به انگیزه تامین رفاه اجتماعی به تولید نفت اقدام کنند، زیرا رفاه اجتماعی تنها برای نسل حاضر تعریف نشده است.

بررسی بحران اتحادیه اروپا و چالش همگرایی آن پس از شکست رفراندوم فرانسه در باره قانون اساسی اروپا، الحاق کشورمان به سازمان تجارت جهانی و تجربه چین و عربستان سعودی در این باره از دیگر موضوعات مطرح در شماره مرداد ماه روند اقتصادی بود.

در نوشتار اخیر در باره چین گفته شد که افزون بر روابط سیاسی مناسب، جهت عضویت در سازمان جهانی تجارت، داشتن بستر لازم و اجرای اصلاحات اقتصادی نیز اموری شرط های لازمند.

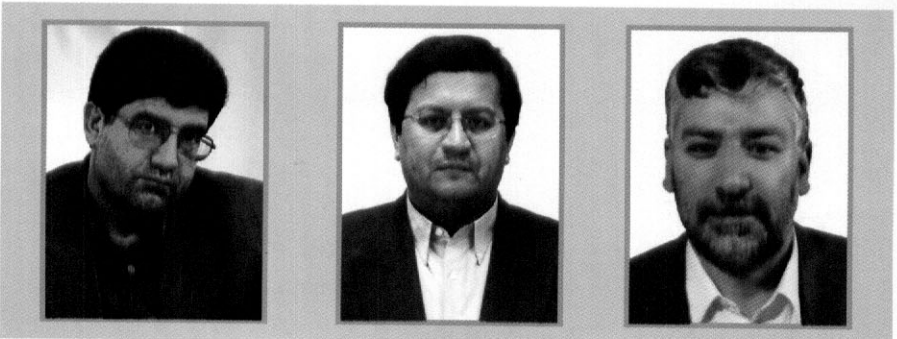
در شماره شهریور و مهر با آغاز کار دولت جدید بحث عدالت اقتصادی و نیز شیوه های مختلف توزیع سهام بین مردم مورد توجه قرار گرفت. در بعد بین المللی نیز در باره موضوع یوآن و افزایش ارزش آن و نیز تحرکات چین در مقوله انرژی و تمایل به خرید شرکت های نفتی بحث شد.

در سرمقاله از حق توسعه و عدالت اقتصادی سخن رفت و نسبت به اتخاذ رویکرد اقتصاد توزیعی و عدالت توزیعی ابراز نگرانی شد. در این باره به دورویکرد توجه شد:

رویکرد اول، نگاه به امکانات بالقوه و منابع اقتصادی و یافتن پاسخ این پرسش که چگونه می توان زمینه تولید و بهره برداری مردم از منابع اقتصادی را با مسئولیت و تصدی گری خود آنها عملی کرد.

رویکرد دوم، نگاه به اقتصاد بسان امکاناتی موجود و قابل توزیع و تقسیم.

در رویکرد نخست توانمند سازی و در رویکرد دوم رعایت انصاف مورد توجه است. در اولی امکانات روز به روز افزایش و در دومی روز به روز فرسایش می یابد. در بحث واگذاری سهام ضمن استقبال از آن به طرح های قبلی و حتی قبل از انقلاب پرداخته و گفته شد که در اجرای طرح واگذاری باید به دقت به معیارهای

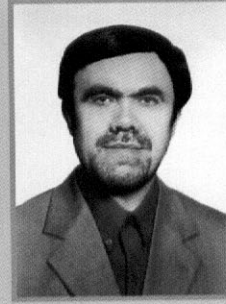
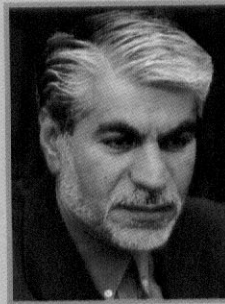
اوج گیری بحث دیپلماسی هسته‌ای، سرمقاله روند اقتصادی به بررسی مختصات دیپلماسی خط ۲ اختصاص یافت. همچنین دو بحث اصلی بودجه کشور و اجلاس داووس مورد توجه قرار گرفت.

در بحث نخست چنین استدلال شد که سرازیر کردن همه درآمدهای نفتی به اقتصاد کشور در زمانی که ظرفیت‌های متناسب وجود ندارد همچون سرازیر کردن آب یک سد و ایجاد سیلاب در زمین‌های کشاورزی است و حاصلی به جز نابودی محصولات ندارد. به باور اقتصاددانان بودجه از نظر منابع و مصارف دارای مشکل است و عدم انطباق آن با برنامه به تورم دامن خواهد زد. اقتصاددانان روند بر این اعتقاد بودند اصرار بر بودجه پیشنهادی به بیماری هلندی منجر شده، باعث افزایش واردات و از بین رفتن تولید خواهد شد.

در گزارش مباحث اجلاس داووس، به ارزیابی شاخص‌های جهانی در شش زمینه پرداخته شد: صلح و امنیت بین‌المللی، فقر و گرسنگی، آموزش، بهداشت، محیط زیست، و حقوق بشر. همچنین جدولی از رتبه بندی رقابت پذیری کشورهای ارائه شد. مباحث مربوط به انرژی - تحولات گاز و نفت و انرژی‌های تجدیدپذیر و نیز اثرات آن بر محیط زیست - و نیز رشد و ریسک‌های جهانی در سال ۲۰۰۶ از جمله موضوعات مورد توجه اجلاس داووس بود و لاجرم به آن‌ها نیز پرداخته شد.

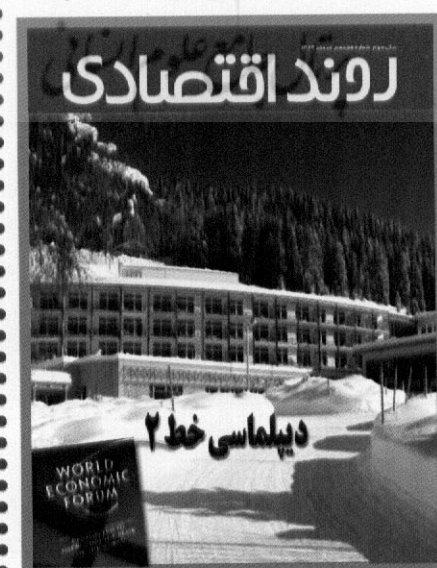
در این شماره مصاحبه مهمی با هادی نژاد حسینیان معاون امور بین‌الملل و امور خزر، در باره مسایل بین‌المللی صنعت نفت و گاز انجام شد و در آن چشم‌انداز بخش انرژی از منظر بین‌المللی بویژه برای شرکای خارجی مورد توجه قرار گرفت.

روند اقتصادی در سال ۸۴ در مجموع توانست با احساس مسوولیت در تجزیه و تحلیل تحولات به ترسیم مسیر تحولات در عرصه ملی و بین‌المللی بپردازد. مجموعه نوشته‌ها و تحلیل‌های ارائه شده به روشنی نمایانگر دوران جدیدی در سیاست و اقتصاد کشور است. دورانی که نه تنها شورای علمی روند، بلکه بسیاری از اقتصاددانان و متخصصان مسائل بین‌المللی نگرانی خود را نسبت به آن ابراز کرده و سعی نموده‌اند در حد مقدور راه‌حل‌هایی ارائه دهند. به هر روی روندهای سیاسی و اقتصادی، همچون حیات اجتماعی بی‌پایانند و پیوسته در شکل‌هایی نواز راه می‌رسند. در آستانه سال نو باید امید داشت و آرزو کرد که روندهای سیاسی و اقتصادی کشورمان سمت و سوی بسامان بیابند. ●

با توجه به تجربه و مسوولیت وی در اداره امور دیپلماسی کشور در آسیا در خور توجه بود. او با تأکید بر نقش و جایگاه کشورهای همچون چین، ژاپن، هند و روسیه معتقد بود باید از میان شرق و غرب آن بلوکی را انتخاب کرد که منفعت ملی کشور ایجاد می‌کند. او یکی از مشکلات محیط سیاسی ایران را نگاه به سیاست بین‌المللی با عینک جنگ سرد دانست و تأکید کرد نمی‌توان با اروپا بحران داشت و با آسیا در مقابل آن ایستاد. به اعتقاد وی چنین تصویری بازمانده دوران جنگ سرد است.

در شماره بهمن، گزارشی نیز از اجلاس سازمان جهانی تجارت و وضعیت ایران در این سازمان، از زبان مذاکره کننده وزارت خارجه، ارائه گردید. تغییر ساختار اوپک و نیز موقعیت انرژی ایران در خزر، در قالب گفت‌وگویی با عباس ملکی رییس موسسه بین‌المللی خزر، مورد بررسی قرار گرفت. در مطالب دیگر نیز به تحولات برخی میادین نفتی کویت، شیوه توسعه اقتصادی چین و نسبت آن با سیاست پرداخته شد.

مهدویان، در بحث خود، به وضعیت اقتصادی جهان در سال ۲۰۰۶ پرداخت و معتقد بود که رشد شتابان اقتصادی چین و هند، جهان صنعتی و کشورهای در حال توسعه را با دشواری‌هایی مواجه خواهد کرد.

خرم گفت سال جدید سال پرخطری برای ایران و غرب خواهد بود. او مسایل هسته‌ای و امنیت منطقه‌ای و نیز نفت را سه چالش عمده ایران دانست.

میر محمود موسوی معتقد بود که تحولات خاورمیانه همچنان به عنوان یکی از متغیرهای اصلی سیاست بین‌المللی را تابع خود می‌گرداند. اما در مورد ایران معتقد بود که غرب خواهد کوشید تحریم علیه ایران را بدون تحریک مردم آغاز کند. به اعتقاد وی غرب نمی‌خواهد روحیه زمان جنگ در مردم احیاء شود، زیرا آمریکائیان دریافته‌اند گرچه یک جانبه‌گرایی امتیازی به همراه دارد، ولی بازایان‌های بی‌شماری نیز توأم است. بنابراین آنان می‌کوشند به اجماع جهانی علیه ایران دست یابند.

امیر زمانی نیا، که زمانی سفیر ایران در مالزی بود، معتقد بود که تشنج در جهان افزایش می‌یابد. او گفت مجموعه رخدادها و سیاست‌های ایران در پرورنده هسته‌ای سبب کم‌رنگ شدن اختلاف نظر اروپا آمریکا و روسیه در موضوع نحوه برخورد با کشورمان شده است.

یارجانی در باره چشم‌انداز انرژی سخن گفت و توجه را به چین جلب کرد. به اعتقاد یارجانی چین بازیگری بزرگ در عرصه انرژی است.

شهابی با تأکید بر اینکه جهان با نوعی قطبی شدن مواجه است، اعتقاد داشت سوریه کشوری است که برخورد با آن در دستور کار آمریکا قرار دارد.

کیا طباطبایی، از دیگر متخصصان ارشد روابط بین‌المللی، گفت روسیه در صدد است که جایگاه از دست رفته خود را در آسیای میانه و حتی در خاورمیانه بار دیگر به دست آورد و از همین روست که برخی معادلات را برهم می‌زند.

در شماره بهمن ماه و در ادامه بحث نگاه به شرق گفت‌وگویی خواندنی با محسن امین زاده انجام شد که